

ESPAIS VERDS GENER de 2024

FORESTALS

PI

Processionària (*Thaumetopoea pityocampa*)

Els atacs, als mesos de desembre i gener, es poden identificar per la presència de plomalls secs als pins atacats i per les bosses ja visibles en indrets on hagin començat a baixar les temperatures. Les erugues ja poden estar en quart o cinquè estadi, i, per tant, a més de ser més voraces a l'hora d'alimentar-se d'acícules dels pins, presenten pèls urticants perillosos per a les persones i els animals.



Pi amb atac i bosses de proccionària

Quan els atacs han estat forts, els pins queden totalment defoliats i es poden observar les típiques bosses on les erugues es refugien del fred.

- **Mesures culturals:** si les superfícies afectades són petites, es poden tallar i destruir els brots amb erugues o les bosses d'erugues on ja estiguin formades.
- **Control químic:** si, contràriament, no és possible la mesura anterior, o amb la finalitat de complementar-la, cal recórrer a tractaments químics, tenint en compte que aquesta època és la idònia per realitzar aquest tipus d'actuació.

- Per evitar la perillosa acció dels pèls urticants que desprenen les erugues, cal actuar sempre d'esquena al vent, i protegir les mans i els ulls.

Perforadors dels brots (*Tomicus destruens*)

Aquests coleòpters es localitzen a les zones costaneres i poden atacar qualsevol espècie de pi; dirigeixen l'atac a les branques gruixudes i el tronc. Generalment, només afecten arbres debilitats a causa de vegetar en sòls dèbils o en condicions climatològiques adverses o per presentar ferides. Tot i això, quan les poblacions d'aquest insecte són molt grans, poden atacar també arbres sans.

Els individus de *Tomicus destruens*, a diferència d'altres espècies del gènere *Tomicus* (*T. minor*, *T. piniperda*), es mantenen actius durant tot l'hivern: els adults coexisteixen amb les larves i els ous. Des del mes de setembre fins a començaments d'abril, els adults realitzen la posta dels ous; és per aquest

motiu que és important evitar deixar fusta verda a bosc. Cap al mes de febrer, els adults hivernants reinicien la seva activitat i es poden apreciar les perforacions al tronc originades en realitzar la posta dels ous. Quan les larves comencen el seu desenvolupament i creen les galeries, és el moment en què produeixen els danys més importants, que arriben fins i tot a matar l'arbre.

Mesures culturals: no deixeu al bosc troncs ni branques de més de 6 cm de diàmetre i talleu, tritureu, escorceu o tracteu els arbres amb un grau important d'atac abans que els insectes els abandonin. Cal col·locar els punts-esquer de finals de febrer a començaments d'abril, que es correspon amb el període d'aparellament.

Xinxa americana (*Leptoglossus occidentalis*)

Aquesta xinxa d'origen americà es va citar per primera vegada a Catalunya l'any 2003 i actualment ja es troba distribuïda per tot el territori català.

És un hemípter que pot afectar qualsevol espècie de conífera. Els danys són fruit de l'alimentació de les nimfes i els adults, que claven el seu llarg aparell bucal picador-xuclador a les pinyes i hi ocasionen malformacions que provoquen la pèrdua de capacitat germinativa de les llavors i l'avortament dels cons.

També pot actuar com a vector de malalties com ara el fong *Diplodia pinea*, al qual ajuda a dispersar-se. Quan baixen les temperatures, els adults es disposen a hivernar i resulta fàcil trobar-los agrupats en llenyos o dintre de construccions humanes. Cal recordar que, tot i que pot causar alarma entre la població, aquest insecte no provoca danys als humans.

En aquests moments, s'està treballant amb centres d'investigació per trobar mètodes de control específics que siguin efectius per controlar aquesta espècie.



Adult de *L. occidentalis*

ORGANISMES FORESTALS DE QUARANTENA

Nematode de la fusta (*Bursaphelenchus xylophilus*)

És un nematode que provoca la mort dels pins, i està associat amb diferents espècies de *Monochamus* (insectes coleòpters que actuen com a vectors del nematode). Les espècies més susceptibles són el pi pinastre o marítim (*P. pinaster*), el pi roig (*P. sylvestris*) i la pinassa (*P. nigra*).

Portugal continental i Madeira estan afectats per aquest nematode i han estat considerats zona demarcada respecte d'aquest organisme nociu de quarantena. Per aquest motiu, tots els pins, les fustes i el material d'emballatge de fusta procedents d'aquest país han de venir acompanyats del Passaport fitosanitari CE, o, en el cas de les fustes tractades adientment per termoteràpia, marcades amb el símbol de la NIMF 15. A Espanya, també se n'han detectat focus a Extremadura, Galícia i Castella i Lleó.

Mesures culturals: els Serveis de Sanitat Vegetal i de Gestió Forestal del DACC han establert mecanismes per garantir que aquesta malaltia no s'introdueixi a Catalunya. Per aquesta raó, es duen a terme:

- Prospeccions a les masses forestals susceptibles
- Inspeccions a les serradores i indústries de la fusta
- Control de les importacions i transport de fusta i dels embalatges de fusta.

El xancre resinós dels pins (*Fusarium circinatum* "telemorf. *Gibberella circinata*")

És una greu malaltia provocada pel fong *Gibberella circinata* que ataca els pins, principalment *Pinus radiata*. A Catalunya, no s'ha detectat la seva presència.

En arbres, el símptoma més característic és la formació de xancre en branques i al tronc, amb abundant secreció de reïna i, en conseqüència, l'assecada de les branques a la part alta de l'arbre i la consegüent mort.

En plàntules, els símptomes són l'esgrogueïment i assecada de les acícules inferiors amb progressió cap a les terminals.



Xancre en el tronc



Plàntula afectada per *F. Circinatum*

Cal evitar que aquesta malaltia s'introdueixi a Catalunya, per la qual cosa és important la seva detecció precoç i la destrucció dels primers focus que apareguin.

Qualsevol indicatiu o sospita de la presència de la malaltia s'ha de notificar al DACC, Servei de Sanitat Vegetal (ssv.dar@gencat.cat) o Servei de Gestió Forestal (sanitatforestal.daam@gencat.cat), per procedir a la seva confirmació i, si s'escau, aplicar mesures d'erradicació.

PARCS I JARDINS

CASTANYER D'ÍNDIES

Minadora de la fulla (*Cameraria ohridella*)

La minadora del castanyer d'Índies passa l'hivern en forma de crisàlide.

Mesures culturals: per aconseguir eliminar les poblacions de minadora en un determinat indret afectat, cal recollir les fulles que cauen durant la tardor sota els arbres afectats i en les zones arbustives i matolls propers als arbres. Les fulles recollides han de ser eliminades, ja sigui enterrades sota una capa gruixuda de terra o compostades; en el darrer cas, el compost assoleix una temperatura superior als 40° C, cosa que garanteix la mort de les crisàlides hivernants.

PALMERA

Eruga barrinadora (*Paysandisia archon*)

El major nombre de palmeres afectades pertanyen a l'espècie *Trachycarpus fortunei*, però s'ha detectat sobre algun exemplar de *Phoenix dactylifera*, *Phoenix canariensis* i *Chamaerops humilis*.

Mesures culturals: en zones no afectades, s'ha de mantenir la vigilància sobre la seva possible presència. En el cas de palmeres molt afectades, irrecuperables, es recomana tallar i destruir mitjançant trituració.

Control químic: en les zones afectades, són recomanables tractaments fitosanitaris preventius amb els productes adients.

Morrut de les palmeres (*Rhynchophorus ferrugineus*)

Recordeu que la vigilància de les palmeres d'espècies sensibles és l'eina principal de lluita contra el morrut.

Mesures culturals: és el moment idoni de fer treballs de poda. Si s'ha previst fer-ne, cal efectuar-los durant els mesos de desembre, gener i febrer. És una bona ocasió per observar si l'exemplar està afectat. En les palmeres afectades amb possibilitats de recuperació, cal netejar les parts afectades que es desprenguin amb facilitat per afavorir l'efecte dels tractaments fitosanitaris. Les palmeres afectades sense possibilitats de recuperació, cal eliminar-les immediatament. Les restes de parts afectades es duran a les plantes de recollida i gestió establertes.

Control químic: es recomana, en les zones afectades, aplicar tractaments preventius (en especial, en palmera canària) amb productes adients.

XIPRERS

Mesures culturals: durant la tardor i l'hivern, convé aprofitar per fer neteja de les parts afectades; cal tallar branquillons secs per la primera part sana a fi d'eliminar al màxim les restes de fongs i millorar l'aeració dels arbres.

FRUITERS I ARBUSTOS ORNAMENTALS

TRACTAMENTS A CAIGUDA DE FULLA

A la tardor, és quan els arbres i arbusts caducifolis inicien el procés de caiguda de la fulla; durant aquest període, es produeixen petites ferides que caldrà protegir de l'entrada de fongs o bacteris. És per això que, si s'han observat xancres o ferides a les branques i es donen condicions meteorològiques favorables a la seva difusió, altes humitats per pluges, boires o rosades, ara és un bon moment per protegir aquestes plantes.

PRODUCTES FITOSANITARIS. AUTORITZACIONS EXCEPCIONALS

Per comprovar si un producte fitosanitari està autoritzat per a un cultiu determinat, cal fer la consulta al web del [Registro Oficial de Productos y Material Fitosanitario del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación \(MAPA\)](http://www.ruralcat.net/web/guest/avisos.fitosanitaris).



Podeu trobar informació més concreta a les diferents estacions d'avisos:
<http://www.ruralcat.net/web/guest/avisos.fitosanitaris>

Servei de Sanitat Vegetal:

- Laboratori d'Agricultura i Sanitat Vegetal: 973 305 477
- Serveis Centrals: 933 046 700 ssv.dar@gencat.cat
- Serveis Territorials a Barcelona: 934 092 090 ssv.b.daam@gencat.cat

- Serveis Territorials a Girona: 972 454 310 ssv.g.daam@gencat.cat
- Serveis Territorials a Lleida: 973 236 412 ssv.ll.daam@gencat.cat
- Serveis Territorials a Tarragona: 977 250 421 ssv.t.daam@gencat.cat
- Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre 977 500 174 ssv.te.daam@gencat.cat

Servei de Gestió Forestal: 935 674 200 sanitatforestal.daam@gencat.cat

PER A MÉS INFORMACIÓ: <http://agricultura.gencat.cat/sanitatvegetal>